

WOENSDAG, 4 OKTOBER.

AMSTERDAM, 3 Oktober.

Deze Courant verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonaement voor 3 maanden is f 5.00; voor de buitenstellen f 6.00; franko door het geheele Rijk. Prijzen, Gelden, enz. FRANKO te adresseeren aan het Bureau der COURANT.

Advertentien van Zes regels en daar beneden worden tegen f 1.00 geplaatst; meer dan Zes regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelrecht betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

De vrijmetselarij eene gewichtige rol in de wereld speelt is bekend. Een geheim genootschap, dat over de geheele wereld verspreid, met een talrijk personeel en een krachtige organisatie, werkt, geeft op verrijndelijk een verhogenden hefboom in handen van lieden, die achter de schermen zitten, en dikwerf niet eens aan hunne eigene volgelingen bekend zijn. In den regel toch hebben de hoofden de taktiek gebruikt, om het wezenlijk doel van hun streven te verbergen onder allerlei onschuldige en vermakelijke benamingen en werkzaamheden. En als wij het woord hoofden hier bezigen, dan hebben wij daarmee niet op het oog de hoog getitelde vorsten en prinszen, die men gewoon is boven aan in de rij der ledenmaten van de orde te plaatsen.

Influsieën, hoezeer ook geheimhouding de gestrenge regel zij van het wereldbekend genootschap, het laat niet na hier en daar, hetzij uit onvoorzigtigheid, hetzij uit laetdunkendheid, openbaar te maken, welke strevingen er in hare geheime vergaderingen worden beraamd.

Zoo hebben wij onlangs kunnen zien, hoe de Belgische loges in hare laatste algemeene vergadering, onder het voorzitterschap van den tijdelijken grootmeester Verhaegen, in de redevoeringen van dezen en in de toespraak door den grootredenaar Boulard kenbaar maakten, dat de Belgische vrijmetselarij zich steeds de politieke en godsdienstige van het land heeft aangetrokken, en nu niet meer moet verplicht is, om zich meester te maken van alle politieke en godsdienstige quaestien, opdat de beslissing uitvalle in den zin der orde, die er in België, op dit oogenblik, zeer revolutionair en met eenen niet geringen tint van socialismus gekleurd uitziet.

Onze lezers hebben zich met eenige uittrekselen vroeger door ons kunnen overtuigen, dat dit het uitsluitend doel van den werkring, door de loges in België zich tot taak gesteld. De beide redevoeringen toch zijn ten getale van 2000 exemplaren, met de goedkeuring der daartoe bevoegde vrijmetselaarsautoriteiten, en van hunne handteekening voorzien, in druk verschenen, om in alle Belgische loges te worden uitgedeeft aan de ledenmaten der orde. Reeds daaruit blijkt, dat in de beide redevoeringen niet slechts de meening der sprekers is uitgedrukt, maar dat zij zijn opgenomen als regel van gedrag. De verslaggevers der orde hebben 't daarenboven noodig geoordeeld, in den loop der beide redevoeringen, aantekening te houden van den indruk, door deze redevoeringen op de broeders gemaakt. En zoo kan men dan in het officieel verslag der redevoeringen opmerken, dat de meeste en de leidendste algemeene toezichtingen den beide broederswoordvoerders zijn ten deel gevallen juist op die plaatsen, waar zij er op aandrongen, dat de orde het land moest regeren en zich meester maken van alle daar hangende groote godsdienstige en politieke vraagstukken. Daarbij werd zelfs niet verborgen gehouden, dat in zekere gevallen, waar wettige middelen mogten te kort schieten, tot bereiking van het beoogde doel, het gebruik maken van geweld *pligt* zou zijn. Overigens verdient het opmerking, dat in die redevoeringen wordt gezinspeeld op nabijzijnde verwikkelingen, die niet worden beschreven, maar die men kan opnemen, als verwachtten de broedersleiders in België eene revolutionaire beweging, als van Spanje, welke thans bekend is voornamelijk door de Spaansche vrijmetselarij te zijn bewerkt. Zulks is door de Spaansche, en door de Belgische leden der orde zoo weinig verheeld, dat zij veeleer daaraan zelve bekendheid hebben gegeven.

Men kan zich voorstellen, hoe de openbaarmaking van zulke plannen en zulke uitzigten in België sensatie gemaakt heeft, waar een groot deel der bevolking werkelijk in den waan verkeerde, dat de vrijmetselarij slechts een broederschap was tot onderling vermaak, tot onderling steun en tot het inzamen van aalmoezen. Gewonder dan ook dat de aandacht thans nog meer is gevallen op het reeds ganstig bekende werk van den protestantschen advocaat te Dresden, mr. Eckert, die in twee deelen de nasporingen heeft openbaar gemaakt van zijn onderzoek, vooral omtrent de Duitse vrijmetselarij ingesteld.

Deze rechtsgeleerde was tot het vermoeden gekomen, dat de revolutien, die Saksen en Duitschland ten jare 1848 teisterden, voor een groot deel beraamd waren in de loges. Dat te onderzoeken, zich daarvan de bewijzen te verschaffen, werd het doel van al zijn streven. Bijgestaan door verschillende kabinetten van Duitschland werd hij weldra den geheimen draad van vele zaken meester, en begon hij, door alle wettige hem ten dienste staande middelen, de vrijmetselarij te bestrijden, en diende hij zelfs in Saksen eene gemotiveerde petitie in, om de ontbinding der vrijmetselarij door het gansche land te provoceren; eene petitie, die in de archieven van de Eerste Kamer van Saksen is begraven geworden, zonder dat zij door tegenspraak is kunnen worden ter zijde gelegd.

Het werk van Eckert: *de vrijmetselarij in hare ware betekenis of hare organisatie, haar doel en hare geschiedenis*, heeft in Duitschland veel opzien gebaard en is tot dusverre door de vrijmetselarij onwederlegd gelaten.

Spoedig is daarvan eene Fransche vertaling verscheen te Luik, bij J. G. Lardinois, bewerkt door den Eerw. heer Gyr, priester van het bisdom te Luik, die den arbeid van Eckert in betere orde gerangschikt, en met noten verrijkt heeft, en daaraan heeft toegevoegd niuwe authentieke stukken over de Belgische en Fransche vrijmetselarij.

Wij weten niet, dat er iets bestaat waaruit de Duitse, Belgische en Fransche vrijmetselarij beter en vollediger kan worden gekend, dan uit de vertaling van Gyr, die in een werk van twee deelen in netten druk en duidelijke letter, eene zeer nuttige en tevens aangename lectuur verschaft.

Het werk heeft aktualiteit bij de verschijnselen, die zich in Spanje en België omtrent de laatste revolutionaire beweging hebben voorgedaan. Het is eenen rede te meer, waarom aan de Fransche vertaling, met goedkeuring des oorspronkelijken schrijvers ondernomen, veel aanvraag ten deel moet vallen.

Het bevestigt zich al meer en meer dat Sebastopol met de vloot, en al het materiëel in handen der vereenigde Mogendheden is gevallen. Maar op het oogenblik, dat wij dit schrijven, is de toedragt van deze zoo groote gebeurtenis niet bekend. Wij zullen derhalve de bijzonderheden moeten afwachten, om het verklaarbaar te maken, hoe vesting, leger en vloot zich zoo spoedig hebben moeten overgeven.

De berichten betreffende de lotgevallen van de *Gustaaf-Adolf-Vereeniging*, onlangs door ons uit de *Kerkelijke Courant* medegedeeld, worden allezins bevestigd door hetgeen het officieel *Kerkelijk Weekblad* uit de *Protestantsche Kirchenzeitung* aanhaalt. De Nederlandsche Vereeniging is verstootten geworden, omdat zij christelijk noemt, wat door de centraal-vereeniging niet voor christelijk gehouden wordt, wat de Nederlandsche Vereeniging niet beletten zal het vierde van hare inkomsten naar den vreemde te zenden.

't Is dit laatste vooral, wat den kerkelijke bladen ten allerzerste mishaagt. Dermate dat de *Kerkelijke Courant* niet aarzelt ernstig en dringend aan eenen iederen *Nederlander de deelneming in de Nederlandsche Gustaaf-Adolf-Vereeniging te ontraden, wanneer de bepaling wet wordt, dat een vierde der inkomsten naar Duitschland aan het centraal Bestuur zal worden gezonden*, en dat het door het *Kerkelijk Weekblad* genoemd wordt eene geringe aanbeveling, voorwaar, van de Vereeniging aan hen, die op Nederlandschen bodem genoeg gelegenheid vinden, om door Nederlandsch geld de Nederlandsche Protestantsche belangen te bevorderen. Met het laatste blad voorspellen wij der Vereeniging in ons Vaderland dan ook maar weinig voorspoed, te minder voorspoed, daar, volgens de verklaring van den afgevaardigden der Vereeniging bij hare laatste algemeene vergadering, Nederland aan die nog onlangs o zoo loffelijke Gustaaf-Adolfs-stichting volstrekt geen behoefte heeft.

Ziehier wat wij nopens deze ten onzent grootendeels mislukte instelling in het *Kerkelijk Weekblad* lezen:

Blijkens hetgeen ons dezer dagen onder de oogen

kwam, aangaande de onlangs te Leiden gehoudene jaarlijksche Algemeene Vergadering der Nederlandsche Afdeeling, schijnt deze dochter door de moeder te worden verloochend; en dat wel wegens het algemeen-Protestantsch standpunt, waarop de eerste hare werkring gekozen heeft. Men schijnt in Duitschland geen goed denkbeeld te hebben van Protestantsche Kerkgenootschappen, die, als de Remonstranten en Doopsgezinden, noch Hervormd, noch Luthersch, noch Evangelisch, (d. i. in Duitschen zin: zaamenmelting van beide laatstgenoemden) zijn. Ten minste de zaak komt daarop neder, dat de Nederlandsche Afdeeling dat exclusieve karakter huldigen en zich dus van Remonstranten en Doopsgezinden, niet alleen als voorwerpen van bemoeijng, maar ook als leden der Vereeniging, ontdoen moest, zou zij niet hare betrekking op den Duitschen moederstaaf verliezen. Wijs genoeg geweest om liever het laatste te kiezen dan het eerste, schijnt zij nog eene schaduw van dochterlijke betrekking tot de Germaansche moeder te zullen houden door een vierde van hare ontvangsten aan deze over te maken. Geringe aanbeveling voorwaar van de Vereeniging aan hen, die op Nederlandschen bodem genoeg gelegenheid vinden om door Nederlandsch geld de Nederlandsche Protestantsche belangen te bevorderen! En hierom durven we ook geen grooten opgang aan deze zaak in ons vaderland voorspellen. Er zijn er, zeker, die, om welke redenen dan ook, bezwaar maken zich aan te sluiten aan een der ten onzent bestaande Protestantsche Genootschappen; maar indien er een nieuw Genootschap moet worden opgericht, telkens wanneer er zijn, die in het geval verkeer van wel iets voor eene of andere zaak te willen doen, maar bedenkingen van ondergeschikten aard hebben tegen Vereenigingen, welke zich die zaak ten doel stellen, — dan zien wij niet waar het onrecht is. En indien de *Protestantsche Kirchenzeitung* onder redactie van Dr. Krause, te Berlijn, uit welke wij het bovenstaand bericht ontleenden, juist is, beroepen wij ons op de woorden van den Nederlandschen afgevaardigde zelve: „*Niederland selber bedürfe eines solchen Vereines nicht, da für die Bedürfnisse... genügend gesorgt sey... durch eine grössere Anzahl von Vereinen.*”

Vde HOOFDSTUK. (Binnenlandsche Zaken.)

Iste AFDEELING. *Kosten van het Departement* f 159,300.
IIde AFDEELING. *Kosten van het bestuur der provinciën.*
Noordbrabant f 54,300; Gelderland f 53,050; Zuidholland f 67,350; Noordholland f 53,125; Zeeland f 47,400; Utrecht f 40,920; Friesland f 40,225; Overijssel f 45,235; Groningen f 55,250; Drenthe f 32,855; en Limburg f 45,520; totaal f 554,280.

IIIde AFDEELING. *Nat. militie en schutterijen.* f 48,435.
IVde AFDEELING. *Medische politie.* f 46,100.

Vde AFDEELING. *Verdere uitgaven betrekkelijk het binnenlandsch bestuur.* f 7,659.

Vide AFDEELING. *Waterstaat en publieke werken.* Art. 64. Tractementen van de inspecteurs, hoofd-ingenieurs, ingenieurs, aspiranten-ingenieurs en surnumerairen f 96,500; art. 65. Reis-, verblijf- en bureaunkosten van de inspecteurs, hoofd-ingenieurs, ingenieurs, aspiranten-ingenieurs en surnumerairen f 41,050; art. 66. Tractementen van de vaste opzichters f 27,500; art. 67. Tractementen etc. voor de brug-, sluus- en dijkwachters enz. f 38,063; art. 68. Tractement en toelage voor schrijffloer voor den bouwmeester, tractement van zijnen assistent en van de opzichters en werklieden bij de landsgebouwen te 's Gravenhage en te Amsterdam f 3,800; art. 69. Onderhoud en herstelling der Landsgebouwen te 's Gravenhage enz. f 61,150; art. 70. Verbetering der rivieren en onderhoud en herstelling van de rivierwerken f 682,474; art. 71. Buitengewone correspondentie bij ijsgang en hoog oppervlakte f 8,000; art. 72. Onderhoud, herstelling en verbetering der zeehavens en zeewerken f 491,840; art. 73. Aanleg, voortzetting of voltooiing van wegen en daarbij behoorende werken f 1,550; art. 74. Onderhoud, herstelling, enz. van wegen en bruggen, die van den rijks-telegraaf langs de wegen daaronder begrepen f 586,400; art. 75. Verbetering enz. van kanalen en vaarten f 638,369; art. 76. Bezoldiging enz. der machinisten en stokers bij het stoomwerktuig aan het Zederik-kanal en op het Noordhollandsch kanaal; onderstanden aan oude of gebrekkige

loodsen, mitsgaders aan hunne weduwen en wezen f23,860; art. 77. Onderhoud, herstelling en verbetering van veren en schipbruggen f27,620; art. 78. Bezoldiging der equipage en bedienden enz. voor het stoombootenveer tusschen den Moerdijk en Willemsdorp f5,400; art. 79. Herstelling van buitengewone winterschade f30,000; art. 80. Subsidiën aan besturen enz., als bijdragen tot de bekostiging van werken f283,935.32; art. 81. Waarnemingen der waterhoogten; kaartering van de hoofdrievieren des Rijks; peilingen en opnemingen f27,000; art. 82. Vergoeding aan de Nederlandsche Rijnspoorwegmaatschappij eener rente van 5 pCt. over de 3 eerste maanden van 1855, van een kapitaal van f2,400,000, en gelijke vergoeding over een gelijk tijdvak van een tweede kapitaal van f2,400,000 f60,000; art. 83. Kosten van den Haarlemmermeerpolder f127,000; totaal f3,321,511.32.

VIIde AFDEELING. *Onderwijs*. Hoogeschool te Leiden f112,865; Hoogeschool te Utrecht f71,910; Hoogeschool te Groningen f68,505; art. 93. Beurzen voor studerende f3,000; art. 94. Subsidiën voor het onderwijs aan de Latijnsche scholen, gymnasia, en het atheneum te Maastricht f42,438; art. 95. Subsidiën en bureaukosten voor de provinciale commissiën van onderwijs f30,950; art. 96. Jaarwedden en verdere belooningen aan onderwijzers en onderwijzeressen bij de lagere scholen f152,000; art. 97. Verschillende uitgaven voor speciale inrigtingen van onderwijs, hulp- en aanmoedigingsmiddelen f55,525; totaal f537,193.

VIIIde AFDEELING. *Kunsten en Wetenschappen* f154,205.

IXde AFDEELING. *Armwezen*. Art. 132. Bijdragen in de kosten van verpleging van behoeftige krankzinnigen f55,000; art. 133. Bijdrage ter voldoening van hetgeen ter zake der kolonisatie van behoeftigen in de koloniën der Maatschappij van Weldadigheid, volgens het met die instelling overeengekomene, aan haar is verschuldigd en tot bestrijding der kosten, uit de overeenkomst voortvloeiende f100,000; art. 134. Onderstandskosten van vervoer, verpleging en begravenis van armen, wier domicilie van onderstand niet is te vinden f20,000; art. 135. Kosten wegens verpleging of het onderhoud van kinderen van gevangenen, enz. f550; art. 136. Bijdragen aan gemeenten, onvermogen tot het dragen van al de kosten voortvloeiende uit de plaatsing en verzorging in de bedelaarsgestichten, enz. f5,000; art. 137. Uitgaven, voortvloeiende uit de toepassing van de bepalingen der wet van 29 Nivose XIIIde jaar (*Bulletin des lois* n° 23) p 10,500; totaal f178,050.

Xde AFDEELING. *Nederlandsche Staats-courant en Staatsblad* f52,438.00.

XIde AFDEELING. *Nijverheid*. Art. 142. Premien en verdere tegenbelooningen tot aanmoediging der onderscheidene takken van visscherij f97,600; art. 143. Tractement van den ingenieur der mijnen in het hertogdom Limburg f2,000.00. Art. 144. Reis- en verblijfkosten van dezen ingenieur, enz. f750.00. Art. 145. Tractementen van den adviseur en van den adjunct-adviseur in zaken van werktuig- en scheikunde f4,000.00. Art. 146. Oefeningen en aanmoediging van kunst- en volksmuziek f2,350.00. Art. 147. Tractementen van den adviseur voor het werk der maten en gewigten, alsmede van de arrondissements-ijzers f46,400.00. Art. 148. Reis- en verblijfkosten van den adviseur voor het werk der maten en gewigten en van de arrondissements-ijzers; gratificaties, enz. f13,975.00. Art. 149. Belooningen enz. wegens reis- en verblijfkosten voor het toezigt op de stoomtuigen f5,000.00. Art. 150. Subsidiën, toelagen en verdere uitgaven voor de nijverheid en daartoe strekkend onderwijs f44,000.00. Art. 151. Tractement van den opzichter bij de verzameling van landbouwwerktuigen te Utrecht f600.00. Art. 152. Kosten van onderhoud, enz. voor gemelde verzameling f2,400.00. Art. 153. Opnemingen en ontwerpen tot de voorbereidende werken voor het ontginnen van woeste gronden door vloeiing f1,000; totaal f220,075.

XIIde AFDEELING. *Telegraphie* f208,310.

XIIIde AFDEELING. *Jagt en visscherij* f86,335.

XIVde AFDEELING. *Pensioenen, bejrenten, toelagen, gratificaties en wachtgeld* f204,831.38.

XVde AFDEELING. *Onvoorziene behoeften*. Art. 167. Onvoorziene behoeften f65,000, totaal f65,000; totaal generaal van het Vde Hoofdstuk f5,843,713.70.

Blijkens de *Mem. van Toelichting* zal voor dit Vde Hoofdstuk in 1855 meer noodig zijn dan in het loopende jaar de som van f131,024.58.

Een als in 1854 is ook voor 1855 gesteld: 1°. f200,000 voor verbetering van de hoofdrievieren des Rijks; 2°. f100,000 voor werken ter beperkte sluiting van het kanaal van St. Adrië; overeenkomstig de wet van den 9den September 1853 (*Staatsblad* n° 99) 3°. f60,000 voor de verbetering van den Hollandschen IJssel; 4°. f32,500 voor de verbetering van den waterweg van Amsterdam naar Vreeswijk; te zamen ongeveer f400,000; voorts zijn onder meerdere, als posten die in 1854 niet voorkwamen, te beschouwen: 1°. f10,000 (art. 39) voor vergrooting van het gebouw waarin de bureaux van het provinciaal bestuur van Groningen gevestigd zijn; 2°. f40,000 (art. 70) voor

de verbetering van de Beneden-Maas, in het belang der toenemende scheepvaart naar Rotterdam; 3°. f127,000 (art. 83) voor de kosten van den Haarlemmermeerpolder; 4°. f24,400 (art. 113) voor uitbreiding van de localen voor het Museum van natuurlijke historie te Leyden; en 5°. f40,000 (art. 150) ter bevordering der belangen van de Nederlandsche nijverheid, ter gelegenheid van de tentoonstelling te Parijs; beloopende te zamen f240,000.

Overigens bevat de begroting geen post voor de kosten van de *Koninklijke Akademie te Delft*. De overwegingen ten aanzien dezer instelling waren daartoe, op het oogenblik dat deze begroting moest worden opgemaakt, niet genoeg gevorderd; maar nu reeds laat het zich aanzien, dat aan het verlangen, om de kosten dezer akademie op de begroting der staatsuitgaven eene plaats aan te wijzen, eerlang zal kunnen worden voldaan.

Voor het VIe hoofdstuk, betreffende het departement voor de zaken der *Hervormde eredienst* etc., is op de begroting voor 1855 uitgetrokken:

Kosten van het departement	f 33,350.00
Kosten van het kerkbestuur bij de Hervormden, Lutherschen en Remonstranten etc., traktementen der predikanten, toelagen, kinderschool en akademiegelden, kweekscholen, onderstandgelden, enz.	» 1,427,629.31½
Israëlitisch kerkgenootschap	» 34,750.00
Pensioenen en wachtgelden.	» 187,400.00
Onvoorziene uitgaven.	» 3,500.00
Totaal	f1,686,629.31½

Het totaal van de voor de dienst van 1855 geraamde som bedraagt f3,722,86 meer dan de toegestane som voor de loopende dienst van 1854, welke vermeerdering veroorzaakt wordt door de verhooging: van art. 6 met f1,857.94, voor predikants-traktementen; van art. 11 met f2,309.92, voor nieuwe standplaatsen; van art. 13 met f3500, voor academiégelden; van art. 15 met f800, tot afkoop van kleine toelagen, naar aanleiding van de gedane vraag, bij de behandeling van het VIde hoofdstuk der Staatsbegroting voor 1853 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, of er voor de Regering geene mogelijkheid zou bestaan om zich door afkoop of op andere wijze daarvan te ontslaan, ten einde den omslag en het geschrijf, jaarlijks ook door die kleine posten te weeg gebracht, te doen ophouden; van art. 17 met f600, voor eene benodigde voorziening in de te geringe be looning van het personeel der ambtenaren bij de Hoofdcommissie tot de Zaken der Israëlitën; van art. 19 met f200, voor de reis- en verblijfkosten, ter zake van de Algemeene Vergadering der Hoofdcommissie; van art. 21 met f1000, voor de godsdienstige Israëlitische ar menscholen.

Daarentegen is voor 1855 minder geraamd dan voor 1854 is toegestaan f45 op art. 16 voor subsidien; f1500 op art. 23 voor pensioenen.

Het meerder bedraagt	f 10,267.86
Het minder bedraagt	» 1,545.00

Dus beloopt de verhooging: f 8,722.86

De Missie van Curaçao.

Deze Missie strekt zich uit over de eilanden Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Eustatius, Saba en het Nederlandsche gedeelte van St. Martin.

De drie eerste eilanden liggen tusschen den 30^{den} en 30^{den} graad lengte van de Piek van Teneriffe en op 12 graden der Noorder-breedte: de drie laatste eilanden op 342 a 313 graden lengte en 17-18 gr N. breedte.

De bevolking dezer eilanden is plus minus 31,520; 21,210 zijn vrije lieden waarvan ongeveer 15,530 Katho lieken; 10,318 zijn slaven, waaronder ongeveer 7,000 Katholieken; zij zijn nagenoeg verdeeld als volgt:

Curaçao telt 19829 bewoners, waaronder 5573 slaven, die bijna allen de Katholieke godsdienst belijden even als 11427 vrije lieden;

Bonaire 2220, van welke 742 slaven, die even als 1466 vrije lieden Katholiek zijn;

Aruba 3045, van welke 602 slaven en 2027 vrij en Katholiek zijn;

St. Eustatius 1932, onder welke 1150 slaven, in het jaar 1852 bedroeg het getal der Katholieken aldaar 233;

Saba 1663, van welke 649 slaven; in 1852 was er 49 bekende Katholieken, wier getal sedert is toegenomen.

Het nederl. gedeelte van St. Martin 2839, onder welke 1612 slaven; in 1852 bedroeg er het getal der Katholieken 335 zielen.

Provinciaal Gerechtshof van Noord-Holland, beschuldiging van diefstal met geweldberoving en gewapend gepleegd, moord op drie personen, poging tot moord op twee personen, zaak van J. H. Kemper.

Het openbare landzwaaiende de zaak van J. H. Kemper heeft heden een aanvang genomen. De besch. werd ten 10½ ure onder begeleiding van 4 gerechtsdienaren, binnengebragt. Een weinig later trad het hof binnen, zamengesteld uit de heeren Mrs. J. M. van Maanen, van Herzele, Chais van Buuren en Romunde. Het Openbaar

Ministerie werd door Mr. F. F. Karseboom waargenomen. Mr. F. Th. Westerwoudt stond den beschuldigde als gevoegde verdediger ter zijde. De besch. heeft opgeven genaamd te zijn Johann Heinrich Kemper, geboren te Borsdorf, in Hanover, laatst wonende in den Haarlemmerpolder, oud 21 jaren en van beroep pol werker.

De beschuldigde draagt niet zijne eigene kleed maar die van de gevangenen (grauw), heeft een orat kleurigen das om, en schijnt vrij aangedaan. Zijn u lijk is geenszins terugstootend. Levendig van oog en s van lichaamsbouw schijnt hij, vooral wanneer hij spreekt bij den eersten blik niet wel in staat zulk ontzettend misdrijf te kunnen plegen.

Het arrest van renvooi naar de openbare terechtziff en de acte van beschuldiging werden daarop door griffier voorgelezen.

De president deed daarop aan genoemden beschuld de beschuldiging mede en vraagt dezen tevens: of vroeger veroordeeld is. Daaruit blijkt, dat hij in Han wegens diefstal en later om het niet voldoen aan de litie als deserteur is veroordeeld.

In deze zaak zijn 39 getuigen gedagvaard. Twee tuigen zijn afwezig; waarvan een ongesteld is.

Daarop werd het getuigen-verhoor aangevangen. (*De zitting duurt voort*)

Een ooggetuige meldt ons uit Venlo, onder dagte ning van den 29 Sept. jl., de navolgende menschlieve daad, welke wij vermeen in ons blad te moeten nemen.

In den nacht van Donderdag 28 op Vrijdag 29 tember deed de stoomboot *de Maas*, van de onder ming P. J. Berger, hare gewone reis van Rotterdam Venlo; gekomen, omstreeks 2 ure na middernacht den Noord ter hoogte van Alblasterdam, een ½ uur nederen Dordrecht, vond zij aldaar eene platte aak, later bleek met 60 a 70 last zout beladen, voor heer Seijdlitz te Maastricht bestemd en door den se per Willem Mathieu, van 's Hertogenbosch bevaan zijn, achter aan den grond zitten, terwijl het va voor meer dan 12 voet water had. Dit schip was dus met lading en bemanning in groot gevaar (te me daar het water vallende was) en het was zelf reeds het zinken. De kapitein der stoomboot, G. W. W. de kondukteur P. J. Coppes, besloten onmiddellijk, tegenstaande de duisternis, de noodige hulp, zoo m te brengen, tot viermaal toe mislukten de, ged meer dan een uur, aangewende pogingen om het kende schip los te krijgen en wel hoofdzakelijk doo breken van het daartoe gebuigde touw. Toen beslo kondukteur nog eene poging te doen door middel een zeer zwaar touw, op de boot aanwezig; na vernie krachtsinspanning gelukte het eindelijk het bedoelde in het vaarwater terug te brengen, tot groote van van de in nood verkeerenden, van de geheele e der stoomboot, die zonder onderscheid zeer ijer de redding had medegewerkt, en van de talrijke gi ers, die zich gaarne het door eene zoo edelmo daad veroorzaakte oponthoud lieten welgevallen.

Sedert eenige dagen komt op eene binne gemeente Amerongen (op de uiterwaad) eene onder het rundvee voor, die in hieven en snelle lijkheid de longziekte verre achter laat. Op het stuk land zijn reeds negen lieden, meest vetw daaraan bezweken; verder op twee; aan de van de rivier (Gelderland) naar men toe in de omstreken van Langbroek een tal. Naar de beschrijving van de eigenaren, levet aangetaste hersten, de meeste kenteekenen op zoogenaamde *longziekte*, ook wel *springvuur*. Men kan intusschen aan deze beschrijving weinig hechten, daar men zoo ver men weet, nog geen vécarts bij ons is gekomen; hetgeen evenwel moogelijk zou zijn, dewijl men daar zoo ver van rijksgrants verwijderd is, dat men nauwelijks verhooren te moeten opzoeken.

Opgeaaf van Cholera-Lijders.

Bij de plaatselijke commissie van geneeskunde voorzigt alhier zijn op 1 tot en met den 2 Oktober van 9 mannen en 4 vrouwen, te zamen 13 personen overleden 7 mannen en 6 vrouwen, te zamen 13 personen blijven in het hospitaal 12 personen in behandeling.

Ter Algemeene Rekenkamer is weder overgebr eene som van f1,303,500 aan ingetrokken muntbiljetten van f1000, f500, f100 en f10, zodat, naar inbegrip der bij vorige aankondiging vermeldde som f22,873,000, voor een bedrag van f24,176,500 muntbiljetten is ingetrokken.

Z. M. heeft 1°. F. P. Japin, kontr. van het buitengew. te 's Gravenhage, als zoodanig overgeplaatst naar Amsterdam 2°. benoemd; tot ontv. der registratie en dom. te Purmerend.

Stukken a / 10 per Stuk	f 9.70	a 9.80
Oude Gerande Dukaten	5.55	5.65
Wigtige Souvereinen	14.65	14.75
Pistolen	9.50	9.60
Stukken van 20 Francs	9.85	9.95
Baren Goud en Specie / 1442.60 per Ned. G. in 91 a 401 pc.		
ZILVEREN SPECIE		
Piasters	per Stuk f 2.55	a 2.60
Stukken van 5 Francs	2.35	2.36
Brandische Kroonen	3.50	3.70
Francs	2.70	2.75
Pruissische Daalders	1.75	1.78
Zilver 1000 a 980	f —	a —
900 a 700	104.20	104.70

De heeren Hope en Co., Ketwich en Voornbergh en wed. W. Borski hebben bekend gemaakt, dat de coupons, verschenen 1/13 Julij 1854, der 6 pCt. Russische Certifikaten, van hunne administratie, van heden af zullen worden betaald ten kantore van de Associatie-Cassa, te weten: de coupons, groot Rs. 30 in Bank-Assiguation, met f 15,20, en idem, groot Rs. 15 in zilver, met f 26,60.

RIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

30 SEPT. 4 1/2 u. gebl.	2 OCT. 4 1/2 u. gebl.	30 SEPT. 4 1/2 u. gebl.	2 OCT. 4 1/2 u. gebl.
Nederl., Werkl. Schuld a 2 1/2 pCt. 60 1/2	60 1/2	Dito Dito 3 " 72 1/2	71 1/2
Dito Dito 4 " 91	90 1/2	O. I. Leening 1844 4 " 89 1/2	90 1/2
Amortisatie 3 1/2 " 89 1/2	90	Handel-Maatschappij 4 1/2 " 123	
Aand. Arnh. Spoorweg 4 1/2 " 101		Dito Hollandsche dito 4 1/2 " 101	
Obligatiën 4 1/2 " 101		Maatschappij van Weld. 4 " 101	
Aand. Ned. Bank. 4 " 101		België, Certifikaten 2 1/2 " 101	
Dito 2 1/2 " 101		Dito Rothschild 2 1/2 " 101	
Frankrijk, Obligatiën 3 " 101		Spanje, Nieuwe 3 pCt., thans 1 " 18 1/2	18 1/2
Nieuwe 3 " 18 1/2	18 1/2	Binnenlandsche 3 " 33 1/2	33 1/2
Cert. Coup. Sp. Com. 5 1/2 " 5 1/2	5 1/2	Amortisable Schuld 3 " 36 1/2	36 1/2
Portugal, te Londen 3 " 36 1/2	36 1/2	Dito Uitgestelde 3 " 36 1/2	36 1/2
Rusl., bij Hope en Co. 5 " 100 1/2	100 1/2	Dito A. 1828-1829 5 " 100 1/2	100 1/2
Negot. 1831 en 1833 5 " 84 1/2	84 1/2	Nieuwe Engelsche 4 1/2 " 85 1/2	85 1/2
Negot. 1840 4 " 85 1/2	85 1/2	Dito Stieglitz 4 " 75	75
Dito Nieuwe 4 " 75	75	Certifikaten te Hamburg 5 " 75	75
Inschr. op 't Grootboek 6 " 75	75	Dito Certifikaten 6 " 75	75
Polen, Obligatiën 4 " 75	75	Aandeelen 1835 5 " 69 1/2	70 1/2
Oostenrijk, Metalliek 5 " 69 1/2	70 1/2	Dito 1847 2 1/2 " 35 1/2	35 1/2
Dito 1851 en 1852 2 1/2 " 35 1/2	35 1/2	Dito Nieuwe 5 " 78 1/2	79 1/2
Dito 1854 2 1/2 " 78 1/2	79 1/2	Weener Bank 5 " 78 1/2	79 1/2
Dito 4 " 78 1/2	79 1/2	Aand. met Loting fl. 250. 347	246
Nieuwe dito 1854 4 " 246	246	Pruissen 97 1/2	97 1/2
Amerika, Bank-Aktiën Cert. 3 1/2	3 1/2	Dito Orig. 3 1/2	3 1/2
Napels, Cert. bij L. en B. 5 " 3 1/2	3 1/2	Sardinië, te Londen 5 " 3 1/2	3 1/2
Denemarken, dito 5 " 3 1/2	3 1/2	Louisa, te Londen 5 " 3 1/2	3 1/2
Brazilië 5 " 97 1/2	97 1/2	Dito 1843 5 " 23 1/2	23 1/2
Mexiko, te Londen 100 3 " 23 1/2	23 1/2	Dito Onbepaalde 3 " 23 1/2	23 1/2
Peru 4 1/2 " 68 1/2	68 1/2	Grenada, dito a 100 2 1/2 " 6 1/2	6 1/2
Dito Uitgestelde 6 1/2 " 6 1/2	6 1/2	Ecuador 24 1/2	24 1/2
Venezuela, te Londen 3 1/2 " 105 1/2	105 1/2	Dito Uitgestelde 1 " 105 1/2	105 1/2
Thesaurie 5 " 105 1/2	105 1/2		

Door de belangrijke berichten reeds op gisteren ontvangen, waren de koersen der meeste fondsen heden aan onze markt merkelyk williger, zoo als de Hollandsche en Oostenrijksche artikelen.

Koers van het Geld: Beleening 3 pCt., Prolongatie 2 1/2 pCt. Diskonto 3 pCt.

Wisselkoers.

Parijs 2/m. f 53 1/2	Livorno 2/m. f 38 1/2
Bordeaux 2/m. f 56 1/2	Napels 2/m. f 84
Madrid 3/m. f 240	Petersburg 2/m. f 1.77
Cadix 2/m. f 240	Weenen 6/w. f 29 1/2
Seville 2/m. f 237	Augsburg 2/m. f 35 1/2
Bilbao 2/m. f 238	Hamburg 2/m. f 35 1/2
Lissabon 2/m. f 40 1/2	Londen 2/m. f 11.67 1/2
Porto 2/m. f 40 1/2	Rotterdam 2/m. f 11.77 1/2
Genua 2/m. f 45 1/2	

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 2 Oct. Belg. leen. 2 1/2 pCt. 52 1/2; 1840/1842 4 1/2 pCt. 91 1/2; 1848, —; Spanje 1-3 pCt. 18 1/2; Binnenl. 3 pCt. 33 1/2; Romeinen 5 pCt. —; Oostenrijk Metalliek 5 pCt. 74 1/2.

PARIJS, 2 Oct. Fransche 3 pCt. 76.35; 4 1/2 pCt. 99. —; 5 pCt. Spanje 33 1/2; id. 1 pCt. 18 1/2; Met. 5 pCt. 85 1/2; Rom. Leen. 86 1/2.

MADRID, 30 Sept. 3 pCt. Schuld 33 1/2; id. 1 pCt. 18 1/2.

LONDEN, 2 Oct. Consols 93 1/2; 3 pCt. Spanje buitenl. 37 1/2; 4 pCt. dito 18 1/2; Comité-Bewijzen 5 1/2; Passive 4 1/2; 5 pCt. Rusl. 98; 4 1/2 pCt. dito 87; 4 pCt. Holl. 93; 2 1/2 pCt. id. 62; 5 pCt. Sardinie 87 1/2; Brazilië 101; 4 1/2 pCt. Peru 70; Gren. uitg. 5 1/2; id. werk. 16 1/2; 3 pCt. Mexiko 24 1/2; 4 pCt. Portugal 40; Turkije 3 1/2; Ecuador —; Wissel op Amst. —.

WEENEN, 2 Oct. Met. 5 pCt. 83 1/2; id. 4 1/2 pCt. 74 1/2; Bank-Aktiën 126 1/2; Wissel op Londen f 1.18; Amst. —; Parijs 135 1/2; Goud 21 1/2; Zilver 17 1/2; Nieuwe Leening 98 1/2.

BERLIJN, 2 Oct. 3 1/2 pCt. Pr. Staatsch. —; 4 1/2 pCt. Rusl. land 85 p; id. 5 pCt. 98 p.

HAMBURG, 2 Oct. Spanje 3 pCt. 31; id. 1 pCt. 17 1/2;

Rusl. 3 pCt. —; 3 pCt. Mexikanen 16 1/2; Wissel op Amst. —; Londen kort —.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 3 Oktober.

KOFFIJ. De Voorraad op Ontvang-Cedullen was op ultimo Augustus 132,020 Balen. Hierbij de Veiling van Sept. 514,700 "

Voorraad op heden. 646,720 Balen. 332,237 "

Alzoo afgeleverd in de maand September 314,483 Balen.

Verkocht ter beurze: 4200 balen Brazil en 2000 balen Padang Koffij, prijzen geheim.

ROTTERDAM, 2 Okt. Uit de eerste hand verkocht: 2500 bn. gele Tafel-Rijst per Kenau Hasselaar, van f 10 1/2 tot 10 1/4.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 2 Okt. Poolsche Tarwe als voren; roode soorten flauw; verkocht: 133 a Mecklenb. f 425; 127, 128 a o. b. Poolsche f 450, 460; 132 a Holsteins. f 430; 128 a Lu-becker f 422; 126 a Wismar f 405.

Rogge met goeden handel ter binnaenl. verzending tot ruim vorige prijzen verkocht: 127 a Anclammer f 300; 124, 125 a Amerikaansche f 285, 290; 122 a Pruisische f 280; 119, 120 a n. Arch. f 260, 263; 116, 117 a j. dito f 257, 260; 119 a n. dito f 260 a. d. Zaam. Garst zonder handel.

Haver f 10 hoger; 75 a Voer. f 125. Boekweit f 8 hooger; 122, 123, 124 a Gooische Amersf. en Nijkerker f 254, 257, 260; 123 a Holst. f 253; 121, 122 a Gordijker f 250, 253.

Koolzaad. O. Fransch 59 f. Op 9 vaten Olie in April ek. 71 1/2; Oct. en Nov. 72 1/2 f. Lijnzaad een doen: 104 a Memel 8 1/2. Raapolie op 6 w. f 44 1/2, Vliegend f 43; 10. Mei ek. f 41; Oct. f 42 1/2, 3; Nov. f 42 1/2; Dec. f 42. Lijnolie op 6/w. f 40 1/2; Vliegend f 39; 10. Oct. f 39. Hennepolie op 6/w. f 42 1/2; Vliegend f 41 1/2.

ROTTERDAM, 2 Oktober. Tarwe. Puik Zeeuwsche, Vlaams. en Overm. f 420, 435; Middelsoort f 405, 428; puik n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1854 f 420, 435; Middelsoort f 375, 405; Blaauwe dito f 345, 375; Zomer dito f 360, 390. — 154, 156 1/2 a oude witbonte Poolsche f 445, f 450, 470; 159 1/2 a roode Odessa Poolsche f 425, 430; 155 1/2 a jarige Stettiner f 430; 157 1/2 a dito Pommer f 435; 158 1/2 a dito Rostocker f 430. — Rogge. Zeeuwsche en Vlaamsche 1854 f 285, 300; Noordbrabandsche 1854 f 270, 282. — 145 1/2 a Eupatoria f 265; 145, 146 1/2 a Archangel f 257, f 260, 260; 142 1/2 a dito te Schiedam f 250. — Gerst. Zeeuwsche en Vlaamsche Winter 1854 f 171, 189; Zomer 1854 f 171, f 180. — 126 1/2 a Vriessche Winter f 185; 140 1/2 a Deensche f 210. — Haver. Zeeuwsche en Volder Korte 1854 f 126, f 138; Dito en dito Voeder 1854 f 102, 117. — Boekweit. N. Noordbrabandsche op 140 1/2 a f 235, 238, f 240; nieuwe Vlaamsche f 235; Holsteinsche f 225; Nieuwe Rijn f 240. — Boonen. Zeeuwsche Paardeboonen f 219, 231; Duiveboonen f 240, 270; Walchersche Witte 1854 f 405, 420; Zeeuwsche dito 1854 f 375, 398; Walchersche Bruine 1854 f 375, 390; Zeeuwsche Bruine 1854 f 345, 368. — Erwt. Walchersche Blaauwe 1854 f 323, 345; Zeeuwsche dito 1854 f 315, 330; dito groote 1854 f 315, 338; dito Witte 1854 f 315, 323; dito Graauwe 1854 f 330, 360; Geldersche dito 1854 f 375, f 435. — Koolzaad schaarsch aangevoerd. Voor puik Zeeuwsch Gestort is 70 f betaald. — Bruin Mosterdzaad, f 19, 20, Geel dito f 17, 19 per Mud. — Raapkoeken f 76, f 80. Lijnkoeken f 110, 120 per 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 160, 162 1/2 a N. Hoogl. Kleefsch f 450, 455, f 460. — Rogge. 142 1/2 a Archangel f 251. — Boekweit. Oost-Vriessche Veen op 140 1/2 a f 230.

SCHIEDAM, 2 Okt. Rogge. Verkocht: 142 1/2 a Archangel f 250 1/m., f 251 1/m. — Moutwijn f 22, —; Jenever f 26,50 Amst. Proef f 27,75, per Ned. vat zonder fust, zonder de belasting.

ANTWERPEN, 2 Okt. Koffij en Suiker zonder bekenden omzet.

Rijst. Hierin hebben wederom verschillende omzettingen plaats gevonden. Van Aracan zijn zeilende verkocht 10,500 balen en van gepeld 500 zakken tot vaste prijzen.

Granen. Zeer kalme markt voor Tarwe en Rogge met neiging tot achteruitgang.

BORDEAUX, 29 Sept. Voorloop op fr. 205 gehouden.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

SOERABAYA, 31 Julij. U. Bonjer, Hermine Marie Elisabeth, Amsterdam.

UITGEZEILD:

BATAVIA, 30 Julij. Dagsma, Doctrina et Amicitia, Amst. SAMARANG, 15 Julij. Wiegman, Eberhard, Nederland. STRAAT SUND, 21 Julij. Wuij, Stad Schiedam, Passaroewan n. Schiedam. TJILATJAP, 27 Julij. Detering, Elise Henriette, Amst. TAGEL, 22 Julij. Malbranc, Arlequin, Rott. PASSAROEWAN, 18 Julij. Chevalier, Juno, Dordrecht.

PRIJZEN DER PERCELEN,

Geveild op Maandag 2 October, in het O. Z. Heeren Legerment

1. Een Huis, Tuin en Erve, Heerengracht, SS 250; f 21900, f 400, Opgehouden.
2. Een Huis en Erve, " Wolvenstraat, KK 221; f 2175, f 400, Opgehouden.
3. Een Huis en Erve, " Halvemaansteeg, Y 522; f 2350, f 250, Opgehouden.
4. Een Huis en Erve, " " f 4350, f 3, T. J. van Campen.
5. Twee door brand beschadigde Pakhuizen en Erven, Lijnbaansgracht, BB 73 en 74; f 4150, f 350, D. de Vriend.

6. Een Huis en Erve, Passeerderstraat, HH 141; f 1600, f 200, H. A. Baarslag.

7. Een dito, Rozengracht, DD 337; f 875, f 25, J. F. Schutte.

8. Twee Huizen en Erven, benevens een Erf, Elandsgracht in den Slepersgang, GG 231 en 232; f 975, f 100, Denzels.

9. Een Huis en Erve, tweede Passeerderdwarsstraat, HH 130, f 1300, H. A. Baarslag.

10. Een dito, als voren, HH 140; f 537, f 10, J. F. Schutte.

11. De Opstal van een gedeeltelijk geamoveerd Huis, m. deszelfs Erf, Egelantierstraat, NN 189; f 50, f 50, D. de Vriend.

12. Het Buitenverblijf Bellevue, onder Nieuwer-Amstel, Verwerspad, N°. 500; f 1600.

13. De Grond van het Westelijk gedeelte van voormelden Tuin, N°. 501 en 502, be-R. W. Hartgering, nevens een houten Gebouw, ingerigt voor eene Konijnenfokkerij; f 700.

Advertentiën.

Bevallen van een welgeschapen Zoon, HENDRIK PRINZEN, geb. RAIJMAKES. HELMOND, 1 Oct. 1854. (27)

(266) Heden overleed na voorzien te zijn van de H. Sacramenten, mijn geliefde Echtgenoot STEPHAN CORNELIS ELISA PETRUS VAN LOO, in den ouderdom van 33 jaren.

HELMOND, Wed. S. VAN LOO, 30 Sept. 1854. geb. VAN DER WAERD.

(273) Er biedt zich eene schoone gelegenheid a voor eenen jongen Mensch, die de Hollandsche Fransche taal magtig, van eene fatsoenlijke katholieke familie en goed van gedrag is en over een klein kapitaal kan beschikken en zich in eene solide en winstgevend zaak wil associëren. Adres bij den Uitgever dezer Courant onder letter K. L.

Er wordt gevraagd tegen 10 November, bij van Leyden, eene bekwame KEUKENMEID, tevens geschikt tot het verrigten van ander huishoudwerk, ontfangen 30 jaren oud en van goede getuigschriften voorzien. Inclinerende vervoegde zich met franco brieven onder letter P. of in persoon bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN, Breestraat, Leyden.

Een jong Mensch van de R. C. Godsdienst, 27 jaren, van de beste getuigenissen en aanbevelingen voorzien, zag zich gaarne in November e. k. of vroeger bij een R. C. Pastoor a KOSTER, waartoe hij alle geschikte bekwaamheden heeft, of in eene andere fatsoenlijke betrekking geplaatst. Hierop reflecteerenden adresseren zich met franco brieven onder letter K. bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leyden.

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN zijn onder meer: dere gedrukt en verkrijgbaar, zoo mede bij zijne gewone correspondenten, de volgende werken, zeer geschikt voor leesgezelschappen:

Magdalena van vaernewyck, eene ware Geschiedenis, beschreven door PAUWELS FOREESTIER, Buiksletter, gedrukt onder toezicht van J. A. ALBERDINGK THIJM. Met een plaatje van Dujardin. f 0.

Geertruida van Oosten. Geschiedenis van Delftsch Begijntjen, uit de XIVe eeuw, door J. A. ALBERDINGK THIJM. Met 2 platen van Ed. Dujardin. f 0.

Mejufvrouw Leclerc. Iets uit de jongste tijden verhaald door J. A. ALBERDINGK THIJM. Met een plaatje van Ed. Dujardin. f 0.

De Wapensmid en zijn Zoon, door H. J. C. VAN NOUHUYS, 2 deelen, met 7 platen van Ed. Dujardin. f 0.

De Historie van Heer Ramon van Creon, door H. J. C. VAN NOUHUYS, voortgegaan van Levensschets van den Antiquair door J. A. ALBERDINGK THIJM, versierd met een koperen plaat, vier illustraties van Dujardin en een portret van den schrijver, Hamburger. f 0.

Ten opzichte van dit werk is door den Uitgever aan de vereischte van de wet voldaan, waarom de Boekhandelaar gewaarschuwd worden, tegen de verandering van de nadruk van dit werk, en tevens is uitgegeven.

Nederlandsche Verhalen van J. J. VAN DER HOF, R. K. Priester van het Bisdom Haarlem, versierd met vier koper-etsen van J. van Dijk. f 0.

Inhoud: I. God zendt mij (1027). II. De Dorsche (1197). III. Teddo Winnengha (1277). IV. vierde Gebod (1343).

Oud-Nederlandsche Verhalen uit den kring van gedichten, aan Karel den Groote gewijd, in een vorm overgebracht, door Jos. ALB. ALBERDINGK THIJM, met 4 platen, versierd door Ed. Dujardin. f 0.

Leven en Marteldood van den gelukzaligen DE BRITTO, verhaald door P. J. KOSTER, R. Pr. f 0.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.